

Các yếu tố tác động thu nhập lãi cận biên của ngân hàng thương mại Việt Nam: Tiếp cận Bayes

Phạm Hồng Châu Oanh ✉

Trường Đại học Tài chính - Marketing; Email: chauoanhpham2004@gmail.com.

Ngày nhận bài: 10/3/2025 | Biên tập xong: 02/7/2025 | Duyệt đăng: 12/7/2025

TÓM TẮT: Thu nhập lãi cận biên (Net Interest Margin - NIM) được xem là yếu tố quan trọng nhất trong việc đánh giá hiệu quả của một ngân hàng. Nghiên cứu này phân tích tác động của các yếu tố đến NIM trong lĩnh vực ngân hàng tại Việt Nam bằng cách áp dụng phân tích Bayes trên dữ liệu 24 ngân hàng thương mại (NHTM) cổ phần trong khoảng thời gian 2011–2023. Kết quả cho thấy khả năng sinh lời của tài sản (ROA), hiệu quả quản lý (EFE), khả năng sử dụng vốn vay (LDR), chất lượng tín dụng (NPL), tỷ lệ lạm phát (INF) và tăng trưởng kinh tế (GDP) có tác động cùng chiều đáng kể đến NIM. Trong khi đó, quy mô ngân hàng (SIZE) và khả năng thanh khoản (LIQ) là hai nhân tố có tác động ngược chiều đến NIM. Các phát hiện từ nghiên cứu này nhằm giúp các ngân hàng gia tăng NIM thông qua những biện pháp kinh doanh phù hợp với mức thanh khoản hợp lý, tránh lãng phí và rủi ro.

TỪ KHÓA: Phân tích Bayes, thu nhập lãi cận biên, ngân hàng thương mại.

Mã phân loại JEL: C11, G21.

DOI: <https://doi.org/10.63065/ajeb.vn.2025.232>.....

1. Giới thiệu

NHTM đóng vai trò quan trọng trong việc cung cấp vốn cho các hoạt động đầu tư và sản xuất kinh doanh của nền kinh tế. Do đó, hiệu quả hoạt động của NHTM có ảnh hưởng trực tiếp đến sự phát triển của hệ thống tài chính ở mỗi quốc gia (Tran, Nguyen, & Duong, 2022). Một trong các chỉ tiêu phản ánh hiệu quả hoạt động của NHTM là thu nhập lãi cận biên hoặc biên lãi ròng (NIM), vốn thể hiện năng lực quản lý và chiến lược kinh doanh truyền thống

của ngân hàng (Obeid & Adeinat, 2017). Tuy nhiên, NIM cao có thể làm giảm đầu tư và tiết kiệm (Brock & Suarez, 2000), trong khi một số nghiên cứu lại cho rằng NIM cao góp phần gia tăng sự ổn định tài chính của NHTM thông qua lợi nhuận giữ lại (Saunders & Schumacher, 2000). Sự tự do hóa nguồn vốn toàn cầu cũng đã khiến NIM giảm do đa dạng hóa nguồn cung trên thị trường (Arnold & van Ewijk, 2012).

Trong bối cảnh Việt Nam, NHTM ngày càng chịu nhiều rủi ro từ thị trường tài chính